

Dit

Di

Nadere vereisten permanente educatie voor vakbekwaamheid CSRD-assurance

CSRD-bevoegd en CSRD-bekwaam

10 juli 2024

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

1 Inleiding

Achtergrond

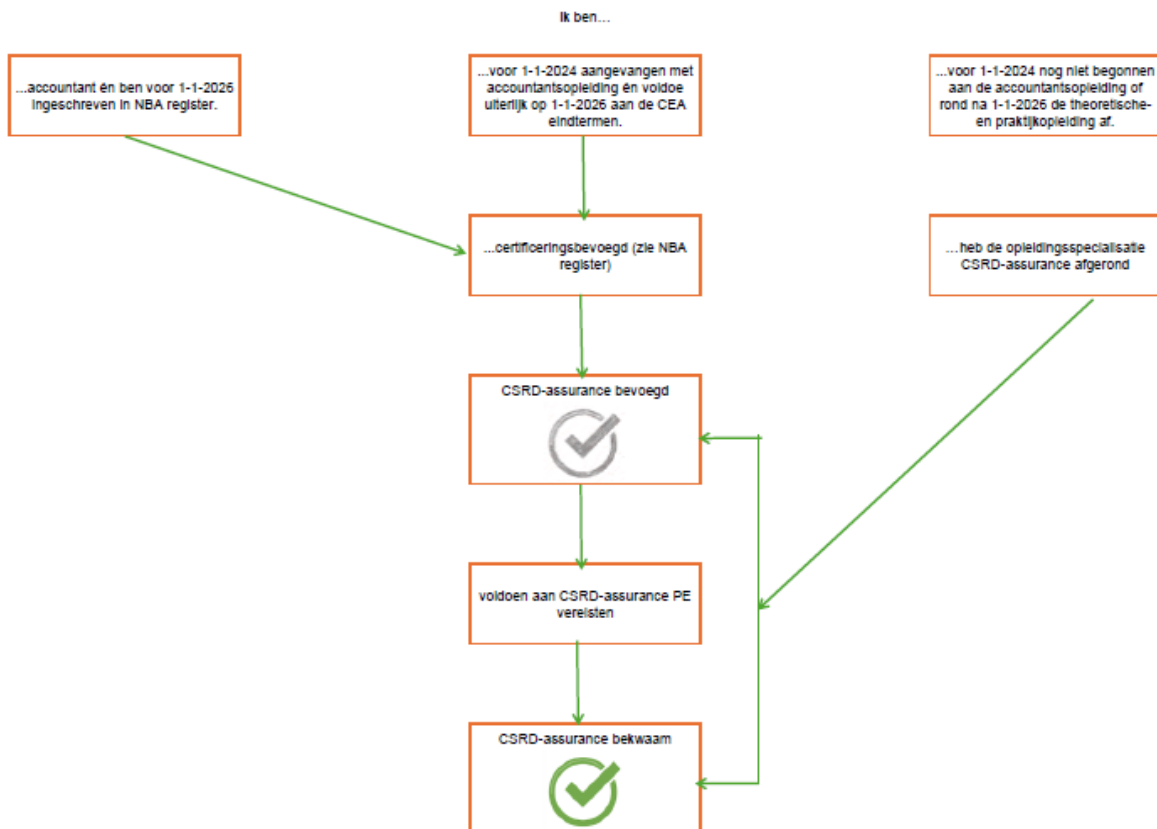
De [Corporate Sustainability Reporting Directive](#) (hierna:CSR D) verplicht grote ondernemingen¹ te rapporteren over hun duurzaamheidsprestaties in het bestuursverslag. Over deze duurzaamheidsinformatie dienen accountants assurance te verstrekken met een beperkte mate van zekerheid. Om CSR D-assurance te mogen verstrekken, zijn accountants in het accountantsregister ingeschreven met de aantekening dat hun opleiding voldoet aan de eindtermen voor het uitvoeren van assurance-onderzoek van duurzaamheidsrapportering opgesteld op basis van de CSR D.

CSR D-bevoegd²

Naar verwachting zal door de wetgever³ bij wijze van overgangsregeling worden besloten dat accountants (AA of RA) die op 1 januari 2024 certificeringsbevoegd zijn en degenen die op 1 januari 2024 zijn aangevangen met de opleiding tot accountant en die voor 1 januari 2026 afronden, in het accountantsregister worden geregistreerd als bevoegd voor het verstrekken van CSR D-assurance. Op deze manier zijn straks deze accountants **CSR D-bevoegd**.

CSR D-bekwaam

Om **CSR D-bekwaam** te worden, volgen accountants de volgende route:

Voor accountants die op basis van de overgangsregeling CSR D-bevoegd worden, gelden aanvullende verplichtingen om ook **CSR D-bekwaam** te worden. Zij verkrijgen via permanente

¹ Een grote onderneming is, kort samengevat, een rechtspersoon (NV of BV, of VOF of CV met alleen kapitaalvennootschappen naar buitenlands recht als vennoot, die op twee opeenvolgende balansdata, zonder onderbreking, heeft voldaan aan twee of drie van de volgende vereisten: a. totale activa > € 25 miljoen, netto-omzet over het boekjaar > €50 miljoen, gemiddeld aantal werknemers over het boekjaar > 250 medewerkers (Titel 9 BW 2).

² Voor de leesbaarheid worden de termen CSR D-bevoegd, CSR D-bekwaam en CSR D-assurance gehanteerd om kort aan te duiden dat sprake is van bevoegdheid voor het verstrekken van assurance bij verplichte duurzaamheidsrapportering opgesteld op basis van CSR D, bekwaamheid in het verrichten van assurance bij verplichte duurzaamheidsrapportering opgesteld op basis van CSR D, en het verrichten van assurance bij verplichte duurzaamheidsrapportering opgesteld op basis van CSR D

³ Zie hoofdstuk 2 voor nadere toelichting over het implementatietraject.

educatie de nodige kennis over duurzaamheidsrapportering en assurance-onderzoek van duurzaamheidsrapportering opgesteld op basis van CSRD⁴.

Invulling permanente educatie

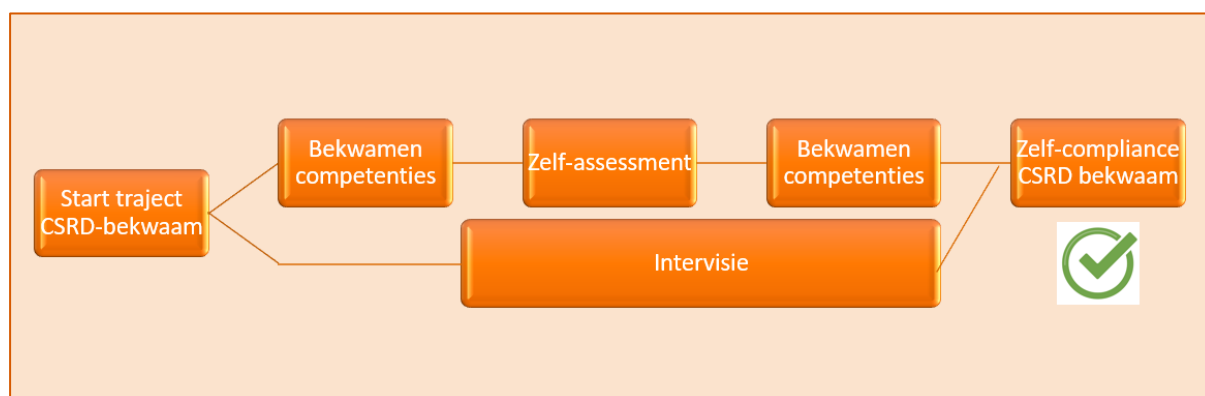
De wetgever verwacht van de NBA dat zij de invulling van de permanente educatie voor accountants die CSRD-assurance gaan verstrekken zal betrekken bij haar regelgevende bevoegdheid ten aanzien van permanente educatie. De NBA kan op grond van de Nadere Voorschriften Permanente Educatie verplichtingen opleggen aan (een deel van) de leden ten aanzien van de invulling van de permanente educatieverplichting.

Dit document bevat de vereisten aan de permanente educatie voor accountants die CSRD-assurance willen verstrekken.

De nadere vereisten bestaat uit de volgende onderdelen:

1. CSRD-competentieset; de vereiste competenties die een accountant dient te bezitten om CSRD-assurance te kunnen verstrekken aanvullend op de huidige opleidingsvereisten van accountants;
2. Het gebruik van een zelfassessment voor accountants om inzicht te krijgen in onderwerpen waar de accountant zich in kan bekwamen of verder in kan ontwikkelen.
3. Het volgen van (kantooroverstijgende) intervisie om de theoretische kennis in de praktische toepassing te versterken.
4. Een CSRD compliance verklaring waarin de accountant verklaart te hebben voldaan aan de bovenstaande nadere PE-vereisten en daarmee CSRD-bekwaam is ;

Uitwerking van het voorstel

⁴ Accountants die na 1 januari 2024 aanvangen met de opleiding tot accountant of na 1 januari 2026 voldoen aan de eindtermen zullen de specialisatie CSRD-assurance binnen de opleiding met goed gevolg moeten afronden om CSRD-assurance te mogen afgeven. Zij hebben bij inschrijving als CSRD-bevoegd al aangetoond CSRD-bekwaam te zijn.

De NBA is begin 2024 een project gestart om de randvoorwaarden voor de CSRD compliance verklaring, het zelfassessment en de (kantooroverstijgende) intervisie verder uit te werken en de technische inrichting daarvan in de NBA-systemen mogelijk te maken. De afronding van het project wordt verwacht aan de start van het najaar van 2024.

Eind 2025 vindt evaluatie en herijking plaats van het besluit en de hiervoor genoemde vereisten.

2 Invulling bekwaamheid CSRD-assurance middels nadere voorschriften permanente educatie

Doelgroep

De primaire doelgroep voor de vereisten voor permanente educatie voor CSRD-assurance zijn accountants (AA of RA) die op grond van de overgangsregeling CSRD-bevoegd worden en CSRD-assurance gaan verstrekken. Voor deze accountants gelden de onderstaande benoemde voorwaarden om aan te kunnen tonen dat zij CSRD-bekwaam zijn. Dit zijn de accountants die het CSRD-assurance rapport zullen aftekenen.

De secundaire doelgroep voor de vereisten voor permanente educatie voor CSRD-assurance zijn accountants (AA of RA) die op grond van de overgangsregeling CSRD-bevoegd worden en die onderdeel uitmaken van het team dat de assurance werkzaamheden verricht onder verantwoordelijkheid van de accountant die CSRD-assurance gaat verstrekken. Dit zijn dus de accountants die wel werkzaamheden gaan verrichten voor CSRD-assurance, maar niet zelf het CSRD-assurance rapport zullen aftekenen.

De tertiaire doelgroep voor de vereisten voor permanente educatie voor CSRD-assurance zijn accountants (AA of RA) zonder certificeringsbevoegdheid die assurance willen verstrekken bij duurzaamheidsverantwoordingen die op vrijwillige basis op basis van de CSRD zijn vormgegeven, of deelverantwoordingen. Dit kunnen bijvoorbeeld mkb-accountants zijn met klanten die onderdeel uitmaken van de keten van CSRD-plichtige organisaties. Zij kunnen gevraagd worden assurance te verstrekken bij een deelverantwoording die de klant uitbrengt met duurzaamheidsinformatie gebaseerd op CSRD. Deze doelgroep heeft geen verplichting om aan de in dit document benoemde vereisten te voldoen om assurance af te geven, maar kunnen ook vrijwillig CSRD-bekwaamheid aantonen via dezelfde hulpmiddelen en het invullen van de CSRD compliance verklaring.

Invulling bekwaamheid CSRD-assurance door middel van nadere voorschriften permanente educatie
Accountants in de primaire doelgroep voldoen aan de volgende voorwaarden om te kunnen aantonen dat zij bekwaam zijn tot het verstrekken van CSRD-assurance. De accountant:

- a. is certificeringsbevoegd;
- b. maakt een zelfassessment dat zich richt op de competenties waarop de accountant zich zal moeten ontwikkelen om CSRD-bekwaam te worden;
- c. verplicht zich om een vorm van intervisie te volgen, waarvan minimaal 1x kantooroverstijgende intervisie, om te reflecteren op de toepassing van de opgedane theoretische kennis in de praktijk; en
- d. verklaart te voldoen aan de PE vereisten voor bekwaamheid CSRD assurance (CSRD compliance verklaring).

Accountants in de secundaire en tertiaire doelgroep kunnen ook gebruik maken van de CSRD-competentieset, het zelfassessment, intervisie en de CSRD compliance verklaring om te zorgen dat zij zelf ook CSRD-bekwaam worden. Dit is dan onderdeel van de eigen permanente educatie. Ook kan de kantoororganisatie accountants die onderdeel uitmaken van het assurance team dat werkzaamheden uitvoert voor CSRD-assurance met interne richtlijnen verplichten om zich te bewamen in CSRD-assurance.

3 CSRD-competentieset en CSRD compliance verklaring

CSRD-competentieset

Doel van de competentieset is de beroepscompetenties te beschrijven waaraan een vakvolwassen en certificeringsbevoegd accountant dient te voldoen om CSRD-assurance te kunnen verstrekken. Deze beroepscompetenties geven weer wanneer een accountant in het kader van de VGBA vakbekwaam en deskundig kan worden geacht voor het verstrekken van CSRD-assurance. De beroepscompetenties kunnen gebruikt worden om leerdoelen te formuleren, om een curriculum vorm te geven om te bekwamen in CSRD-assurance en om te toetsen of een accountant voldoet aan de beroepscompetenties.

We gaan er hierbij vanuit dat de algemene basiscompetenties van een accountant met certificeringsbevoegdheid (zie hoofdstuk 2 voor definitie) voldoende ontwikkeld zijn. Deze competenties worden als voldoende aanwezig beschouwd en leggen de basis voor de CSRD-competenties.

Er is nadrukkelijk geen sprake van een verplicht curriculum. De competentieset kan en mag daarom ook niet als een checklist worden gebruikt. De competentieset is bedoeld voor de accountant die vakbekwaamheid en deskundigheid voor CSRD-assurance wil bereiken als middel om de permanente educatie verder vorm te geven. Het is aan de accountant om op basis van professionele oordeelsvorming te bepalen of voldoende competenties zijn verkregen om zichzelf vakbekwaam en deskundig te achten om de zelfstandige verantwoordelijkheid te kunnen dragen voor het verstrekken van CSRD-assurance. De definitieve competentieset dient daarbij als hulpmiddel om die inschatting te kunnen maken; de set is richtinggevend.

In bijlage 1 vindt u de set van competenties voor CSRD-assurance.

Deze set aan competenties bestaat uit kennisgerelateerde competenties en de vaardigheden die nodig zijn om die kennis toe te passen.

De accountant verkrijgt de benodigde competenties om vakbekwaam en deskundig te worden om CSRD-assurance te kunnen verstrekken. Ook zal de accountant de vereiste kennis en ontwikkeling versterken door middel van zelfassessment van de eigen leerbehoefte. Bovendien zal de accountant gebruik maken van intervisie. In alle gevallen geldt dat bij lacunes in de kennisontwikkeling de accountant zich committeert om deze kennis te borgen door het assurance team zo samen te stellen dat leden van het assurance team wel de noodzakelijke kennis bezitten.

CSRD compliance verklaring

Door middel van de CSRD compliance verklaring beoordeelt de accountant of zij of hij voldoet aan de CSRD-competenties zoals in de vorige paragraaf toegelicht. In lijn met de professioneel-kritische houding van de accountant wordt ook bij deze CSRD compliance verklaring verwacht dat zij of hij zichzelf kritisch beoordeelt.

Net als bij de compliance verklaring die nu in het kader van permanente educatie jaarlijks door accountants in Mijn NBA wordt vastgelegd, verklaart de accountant dat zij of hij compliant is met de Nadere vereisten permanente educatie voor vakbekwaamheid CSRD-assurance. De accountant kan de CSRD compliance verklaring afgeven voordat de accountant begint met de CSRD-assurance opdracht, of tijdens de CSRD-assurance opdracht maar in ieder geval voorafgaand aan het aftekenen van een CSRD assurance rapport.

De accountant legt slechts eenmalig, voorafgaand aan het aftekenen van het eerste CSRD assurance rapport, de CSRD compliance verklaring af. Dit is anders dan de compliance verklaring die nu in het kader van permanente educatie jaarlijks door accountants in Mijn NBA wordt vastgelegd. Nadat eenmalig de CSRD compliance verklaring is afgelegd, en zolang de accountant werkzaamheden verricht ten aanzien van CSRD assurance, zal de accountant de vakbekwaamheid en deskundigheid op CSRD assurance op peil houden middels de algemene vereisten voor permanente educatie.

4 Verplichte zelfassessment

Gedurende het traject om CSRD-bekwaam te worden voert een accountant een zelfassessment uit om het huidige CSRD kennisniveau te bepalen. Dit zelfassessment is richtinggevend voor de verdere ontwikkeling van de accountant die CSRD-assurance mag en wil afgeven. Een vorm van zelfassessment is verplicht én de leerdoelen met bijbehorende leer activiteiten moeten in het persoonlijke PE-portfolio worden vastgelegd.

Het zelfassessment toetst de belangrijkste CSRD kennis zoals omschreven in de CSRD competentieset. Het zelfassessment moet inzicht geven over welke CSRD competenties nog onvoldoende ontwikkeld zijn om CSRD-bekwaam te zijn.

Een reflectie op het zelfassessment legt de accountant vast in het eigen PE-portfolio. Daarnaast geeft de accountant aan in het PE-portfolio op welke manier de accountant zich verder ontwikkelt om zich verder te bekwamen in de nog ontbrekende of onvoldoende ontwikkelde competenties.

Het NBA zelfassessment

Als hulpmiddel bij het beoordelen van het huidige kennisniveau ontwikkelt de NBA een zelfassessment. Het assessment geeft inzicht in het huidige kennisniveau, laat de blinde vlekken (onbewust onbekwaam) zien en zet aan tot reflectie zodat de volgende stap in ontwikkeling gezet kan worden richting CSRD-bekwaamheid.

We adviseren met klem dat leden het NBA-zelfassessment maken. We verwachten dat accountants zich al hebben bekwamd voorafgaand aan de start van dit zelfassessment.

Het NBA zelfassessment is momenteel in ontwikkeling en zal in september 2024 kosteloos beschikbaar worden gesteld.

The slide is titled "Zelfassessment als gids voor ontwikkeling". It features a 2x2 matrix on the left and a photograph of a woman blindfolded with a glowing lightbulb on the right. The matrix has "Voor anderen" on the vertical axis (Onbekend at top, Bekend at bottom) and "Voor jezelf" on the horizontal axis (Bekend on left, Onbekend on right). The quadrants are: Top-Left (Onbekend/Voor anderen, Bekend/Voor jezelf) is "Verborgen"; Top-Right (Onbekend/Voor anderen, Onbekend/Voor jezelf) is "Onbekend"; Bottom-Left (Bekend/Voor anderen, Bekend/Voor jezelf) is "Open"; Bottom-Right (Bekend/Voor anderen, Onbekend/Voor jezelf) is "Blinde vlek". Arrows indicate "Vertellen" (telling) from "Open" to "Verborgen" and "Vragen" (asking) from "Onbekend" to "Open".

NBA | Nederland rekent op zijn accountants

5 Verplichte kantooroverstijgende intervisie

Accountants verplichten zich om deel te nemen aan intervisie. De belangrijkste doelstelling is het lerend vermogen van het individu én de gehele sector op het thema te stimuleren en te versterken.

De vorm van intervisie wordt onder randvoorwaarden worden overgelaten aan de wensen en behoeften van de accountantsorganisatie.

De intervisie zoals hier bedoeld richt zich op delen van inzichten en ervaringen uit de CSRD assurancepraktijk met collega's onder begeleiding van een /intervisiecoach.

De NBA verplicht tot het deelnemen aan minimaal twee intervisiesessies, waarvan ten minste één keer kantooroverstijgend, tijdens het traject om CSRD-bekwaam te worden. De accountant committeert zich aan de intervisie met de eerder benoemde CSRD compliance verklaring, en legt de uitkomsten van de intervisie tevens vast in het eigen PE-portfolio.

Aan het voorschrift om intervisie te volgen, liggen meerdere overwegingen ten grondslag, waaronder;

- Lerend vermogen beroep: CSRD-assurance is een nieuw vakgebied binnen de accountancy en dat vraagt om onderlinge en beroepsbrede afstemming, intervisie stimuleert de beroepsontwikkeling.
- Lerend vermogen individu: Individuele accountants zullen te maken krijgen met nieuwe en wellicht onverwachte vraagstukken. Intervisie stimuleert de dialoog met vakgenoten, ook buiten de intervisiesessies en draagt zo bij aan de individuele ontwikkeling.
- Diverse accountantsorganisaties en serviceorganisaties hebben goede ervaringen met intervisie en passen dit al breder toe.
- In de overgangsregeling van de CSRD is geen praktijkervaring vereist om CSRD-assurance te kunnen verstrekken. Intervisie geeft accountants ondersteuning bij het toepassen van de verkregen theoretische kennis in de beroepspraktijk.

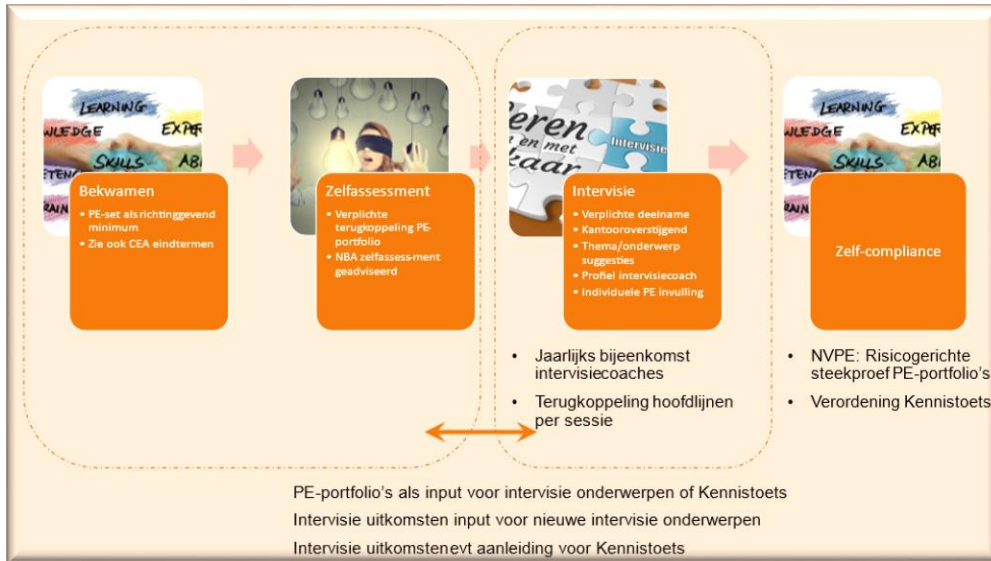
Deze intervisie vertoont gelijkenis met de dossiermentoring die in 2014 onderdeel was van de PE-verplichting. Voor CSRD-assurance is bewust gekozen voor de term (vak)intervisie om aan te geven dat intervisie zich niet beperkt tot een afgerond controledossier.

Door op hoofdlijnen geanonimiseerde terugkoppeling te vragen van intervisie verkrijgt de NBA inzicht en informatie op dit nieuwe vakgebied. De NBA kan deze informatie bijvoorbeeld gebruiken voor nadere ondersteuning of sturing, denk daarbij ook aan aanvullende PE-verplichtingen (als die bijdragen aan de kwaliteit van het beroep).

De NBA stelt nadere voorwaarden aan intervisie op de volgende drie gebieden;

- Individuele vereisten
- Organisatie vereisten
- Intervisiecoach aspecten

Concrete uitwerking van deze voorwaarden van intervisie zijn opgenomen in bijlage 3..

6 Randvoorwaarden en beperkingen

Omdat de CSRD nog niet in de Nederlandse wet is geïmplementeerd, is sprake van een aantal beperkingen aan de huidige voorgestelde verplichtingen.

Mogelijke wijzigingen na afronding implementatie CSRD in Nederlandse wet

De CSRD is een Europese Richtlijn die in de Nederlandse wet dient te worden geïmplementeerd om in werking te treden. De implementatie zal plaatsvinden middels de Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering en het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering. Naar verwachting zal de definitieve implementatie van CSRD in de Nederlandse wet in het najaar van 2024 worden afgerond.

Indien de definitieve implementatie van CSRD in de Nederlandse wet leidt tot wijziging van de wettelijke verplichtingen ten aanzien van de permanente educatievereisten voor CSRD-bekwaamheid of tot wijziging in de vereisten die gelden voor het inschrijven van accountants als CSRD-bevoegd in het accountantsregister, kunnen de voorgestelde vereisten in dit document wijzigen.

De NBA zal na de definitieve implementatie van CSRD in de Nederlandse wet deze voorgestelde vereisten definitief communiceren. In het geval van noodzakelijke wijzigingen in het voorstel zullen de gemaakte wijzigingen duidelijk worden gecommuniceerd.

Aan dit document kunnen daarom geen rechten worden ontleend.

Overgangsregeling

De in dit document benoemde vereisten voor permanente educatie gelden voor accountants die op grond van de overgangsregeling zoals die naar verwachting wordt ingevoerd, bevoegd worden om assurance te verstrekken bij verplichte duurzaamheidsrapportages op basis van CSRD. De overgangsregeling geldt voor accountants die voor 1 januari 2024 al certificeringsbevoegd zijn en de accountants die voor 1 januari 2024 aan de opleiding zijn begonnen en deze voor 1 januari 2026 afronden. Deze accountants worden CSRD-bevoegd zonder op dat moment ook direct CSRD-bekwaam te zijn, maar zullen CSRD-bekwaam moeten worden via permanente educatie. In de permanente educatievereisten benoemd in de wet is alleen sprake van theoretische kennis. Er geldt geen vereiste ten aanzien van praktijkervaring.

Voor accountants die na 1 januari 2024 aanvangen met de opleiding tot accountant of na 1 januari 2026 de theoretische- en praktijkopleiding afronden is geen sprake van een overgangsregeling. Zij zullen de specialisatie CSRD-assurance binnen de opleiding met goed gevolg moeten afronden om CSRD-assurance te mogen afgeven. Daarbij geldt een vereiste van 8 maanden praktijkervaring. Zij zullen alleen als CSRD-bevoegd in het accountantsregister worden ingeschreven als zij middels de theoretische opleiding, praktijkopleiding en het slotexamen hebben aangetoond CSRD-bekwaam te zijn.

De vereisten in dit document zijn dan ook nadrukkelijk bedoeld voor accountants die onder de overgangsregeling vallen zoals die naar verwachting wordt ingevoerd. Deze vereisten hebben geen betrekking op de wijze waarop de theoretische opleiding en de praktijkopleiding invulling zal geven aan CSRD-bekwaamheid.

Samenhang met NBA beroepsprofiel en visie op leren

Vanaf 2024 werkt de NBA, samen met de Commissie Eindtermen Accountancy (CEA) en in afstemming met de vele stakeholders, aan de herijking van het beroepsprofiel van accountants. Op basis van de uitkomsten van het project Stip op de Horizon in 2023 wordt waar mogelijk de huidige Praktijkopleiding voor accountants verbeterd om de studeerbaarheid te bevorderen en de relevantie van de opleiding te versterken. Dat strookt met de aanbevelingen van de kwartiermakers en de expertgroep. Daarnaast evalueert de NBA momenteel de gefaseerd ingevoerde vernieuwde PE-systematiek. Deze projecten staan los van de vereisten in dit document. Wel is rekening gehouden met de mogelijkheid dat uit de benoemde projecten keuzes volgen die een aanpassing vragen van de in dit document vermelde vereisten. In dat geval zal dit worden meegenomen in de evaluatie die hieronder wordt benoemd.

Uit de reacties op de raadpleging die door de NBA gehouden is hebben meerdere partijen aangegeven dat de mate van detaillering van de voorgeschreven competenties niet in lijn is met de huidige invulling van de CEA-eindtermen en de voorstellen van de expertgroep en kwartiermakers voor conceptuele vereisten die de opleiding dan nader kan invullen. Er is gekozen voor de huidige mate van detaillering om een aantal redenen. Meerdere partijen hebben in het ontwikkelproces juist verzocht om voldoende diepgang en detaillering van de competenties aangezien sprake is van een nieuw vakgebied waar sturing wenselijk is. Daarnaast is sprake van een overgangsregeling waar een grote groep accountants op korte termijn de noodzakelijke kennis dient te verkrijgen. Door de competenties voor deze groep uit te werken, kunnen zij hun professionele ontwikkeling naar CSR-competenties gericht vormgeven. Ten slotte is sprake van een overgangsregeling die niet van toepassing is op de opleiding. De invulling van het beroepsprofiel en de daarbij behorende opleidingsvereisten en eindtermen zullen los hiervan ontwikkeld worden. De huidige PE-vereisten voor CSR-assurance geven geen enkele indicatie van de uitkomsten van deze projecten van de NBA.

Evaluatie en aanpassing

De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheidsverslaggeving gaan snel. Ook zal het beroep een snelle groeicurve doormaken ten aanzien van CSR-competenties. Dit kan betekenen dat wat passend is om op dit moment voor te schrijven als CSR-competenties voor het beroep over één of twee jaar niet langer past. Daarom houdt de NBA de ontwikkelingen omtrent regelgeving en praktijk in de gaten en zal de NBA waar wenselijk of nodig bijsturen of ondersteunen. Ook start de NBA eind 2025 met een evaluatie van de nadere vereisten voor vakbekwaamheid CSR-assurance.

7 Terminologie en definities

In dit document gebruiken we meerdere termen, waaronder enkele nieuwe termen. Om duidelijkheid te scheppen over deze terminologie hieronder een uitleg van relevante termen.

Term	Definitie
Certificeringsbevoegd / certificeringsbevoegdheid	Aanduiding waarmee wordt aangegeven dat een accountant die als zodanig wordt gekwalificeerd, in het accountantsregister is ingeschreven met de aantekening dat de opleiding die de accountant heeft gevolgd, voldoet aan de eindtermen voor het uitvoeren van wettelijke controles.
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive. Richtlijn die lidstaten verplicht wetgeving in te voeren die bepaalde ondernemingen verplicht te rapporteren over duurzaamheidsprestaties in het bestuursverslag. Status; door de Europese Unie in november 2022 aangenomen en nog door de lidstaten te implementeren voor 6 juli 2024.
CSRD-assurance	Het verstrekken van assurance over de duurzaamheidsinformatie in het bestuursverslag van CSRD-plichtige ondernemingen.
CSRD-bekwaam	Een accountant is CSRD-bekwaam als zij/hij over de juiste competenties beschikt om CSRD-assurance te kunnen verstrekken. Voor de (primaire)doelgroep betekent dit dat zij/hij voldoet aan de CSRD-vereisten zoals opgesteld in dit document.
CSRD-bevoegd	Een accountant is CSRD-bevoegd als zij/hij over de juiste kwalificatie(s) beschikt om CSRD-assurance te mogen verstrekken. Voor de (primaire)doelgroep betekent dit dat zij/hij certificeringsbevoegd is.
CSRD-certificering	Registratie in accountantsregister dat een accountant bevoegd is tot het verstrekken van CSRD-assurance.
CSRD-competenties of CSRD-competentieset	Set of geheel aan kennis en vaardigheden om deze kennis in te zetten noodzakelijk om CSRD-assurance te kunnen geven zoals opgesteld en gepubliceerd door de NBA en gedefinieerd in artikel 14bis van de Audit Richtlijn
CSRD-vereisten	De vereisten opgesteld door de NBA om als accountant de CSRD-certificering te verkrijgen.
(primaire) Doelgroep	Accountants (AA of RA) die op 1 januari 2024 certificeringsbevoegd zijn en accountants (AA of RA) die voor 1 januari 2024 aan de opleiding zijn begonnen en die opleiding voor 1 januari 2026 afronden.
Duurzaamheidsprestatie	Impact op het gebied van mens, milieu en governance (ESG).
Intervisie	Overleg met collega's onder begeleiding van een mentor/intervisor met als doel inzichten en ervaringen met elkaar te delen op het gebied van CSRD-assurance.
Zelfassessment	Hulpmiddel, vragenlijst die het huidige kennisniveau in beeld brengt en advies geeft over verdere ontwikkeling in het kader van CSRD-competenties.

8 Achtergrond

Wat zijn de wettelijke vereisten ten aanzien van de permanente scholing voor de accountant om CSRD-assurance te mogen verlenen?

De Corporate Sustainability Reporting Directive schrijft voor dat lidstaten wetgeving moeten implementeren om grote ondernemingen te verplichten om in het bestuursverslag te rapporteren over hun duurzaamheidsprestaties. Deze verplichting wordt gefaseerd ingevoerd, waarbij organisaties van openbaar belang (OOB's⁵) de eerste groep vormen die vanaf boekjaar 2024 duurzaamheidsrapportering uit te brengen. Over de duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag zal een accountant of een onafhankelijke verlener van assurance diensten⁶ assurance met beperkte mate van zekerheid verlenen.

De vereisten zijn nog niet formeel verwerkt in eindtermen voor accountantsopleidingen⁷. Om CSRD-assurance te kunnen verstrekken, zullen accountants (AA of RA) die op 1 januari 2024 certificeringsbevoegd zijn als bedoeld in artikel 36 van de Wet op het accountantsberoep en degenen die voor 1 januari 2024 aan de opleiding zijn begonnen en die opleiding voor 1 januari 2026 afronden, aanvullende theoretische kennis verkrijgen via permanente scholing⁸.

De omzetting van CSRD naar de Nederlandse wet is nog niet afgerond. Wat betekent dat voor deze vereisten?

Het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Justitie en Veiligheid bereiden momenteel de omzetting voor van de CSRD naar de Nederlandse wet. De wijze van implementatie van de keuzes in dit document ten aanzien van de permanente scholing kunnen wijzigen als gevolg van de finale wet- en regelgeving waarmee CSRD omgezet zal worden in de Nederlandse wet. De CSRD zal naar verwachting in het najaar van 2024 in nationale regelgeving zijn omgezet.

De in dit document opgenomen vereisten richten zich daarom op de inhoud van de permanente scholing die NBA voorschrijft vanuit de Nadere Voorschriften Permanente Educatie. Indien na de implementatie van CSRD in de Nederlandse wet nog aanpassingen noodzakelijk zijn van de voorgestelde keuzes, dan kan dat leiden tot wijzigingen van de huidige vereisten.

Welke aanvullende theoretische kennis wordt van accountants verwacht via permanente scholing?

De inhoud van de aanvullende theoretische kennis die accountants die CSRD-assurance willen verlenen, wordt bepaald door het door CSRD nieuw ingestelde artikel 8, derde lid, van de Auditrichtlijn die voorschrijft op welke vakgebieden theoretische kennis dient te worden verkregen. Het betreft

1. wettelijke voorschriften en standaarden ten aanzien van de opstelling van duurzaamheidsrapportering;
2. duurzaamheidsanalyse;
3. passende zorgvuldigheidsprocedures met betrekking tot duurzaamheidskwesties; en
4. wettelijke voorschriften en assurance standaarden voor de duurzaamheidsrapportering.

In dit document geeft NBA nadere invulling aan deze voorgeschreven wettelijke voorschriften en standaarden via de CSRD-competentieset.

Hoe zijn we gekomen tot het huidige voorstel?

De voorstellen in dit document zijn ontwikkeld in een iteratief ontwikkelproces waarbij elke ontwerpstap gevalideerd is bij experts uit de beroepspraktijk.

⁵ Bij de verplichting voor OOB's wordt voor de definitie van OOB's in scope aangesloten bij artikel 398 lid 7 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Meer informatie over de OOB definitie is opgenomen in het [Whitepaper CSRD van Hogeschool Zuyd en NBA](#).

⁶ In de Nederlandse context is onduidelijk of de lidstaatoptie van CSRD om ook onafhankelijke verlener van assurance diensten de mogelijkheid te bieden deze vorm van assurance te verlenen. In de [concept-wetstekst Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering](#) is een mogelijkheid ingebouwd om op termijn het openstellen van voor andere partijen dan accountants mogelijk te maken op basis van het nieuw voorgestelde artikel 5a.

⁷ Meer informatie over de aanpassing van de CEA eindtermen is [hier](#) te vinden op de website van de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding.

⁸ Bron: artikel III lid F van de [concept Wet tot implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportage door ondernemingen](#).

In de eerste fase zijn experts betrokken met ofwel kennis van (inter)nationale wet- en regelgeving of ervaring op het gebied van duurzaamheid (ESG). Ook de Commissie Eindtermen Accountancysector en accountants actief in het onderwijsgebied rondom ESG en assurance zijn in deze fase betrokken.

Fase twee heeft zich gericht op de praktijk waarbij zowel accountants ervaren op het gebied van ESG assurance als accountants die geen ervaring hebben met ESG assurance, mkb-accountants en accountants in business zijn betrokken.

De uitkomsten zijn getoetst bij verschillende NBA gremia, waaronder de Stuurgroep Publiek Belang, het Platform Reguliere Vergunninghouders, Werkgroep ESG assurance en de Stuurgroep duurzaamheid. Ook heeft een overleg plaatsgevonden met meerdere serviceorganisaties.

De competentieset is goedgekeurd voor raadpleging door het NBA-bestuur op 7 november 2023.

De NBA heeft 13 reacties ontvangen. Deze reacties zijn verwerkt in het huidige voorstel. Het huidige voorstel is goedgekeurd door het NBA-bestuur op 7 februari 2024.

Welke criteria zijn meegewogen, welke keuzes zijn gemaakt om tot dit voorstel te komen?

In totaal zijn vijf scenario's voorgelegd aan het NBA-bestuur waarbij de scenario's oplopen in gradatie van regulering door de NBA waarbij de NBA een verplicht (opleidings)curriculum voorschrijft enerzijds en anderzijds volstaat met een CSRD compliance verklaring zonder nadere vereisten.

Bij de overwegingen heeft kwaliteit centraal gestaan; bijvoorbeeld de (verwachte) kwaliteitsborging door accountantskantoren, de verwachte professionele kwaliteit alsook de input voor het (lerend) beroep.

Overige overwegingen die een rol hebben gespeeld zijn praktische uitvoerbaarheid waaronder de tijdige beschikbaarheid van vereisten inclusief monitoring van naleving, én de risico's van de scenario's. Daarbij is ook gekeken naar de risico's van imagoschade voor het beroep.

Het NBA-bestuur heeft op basis van bovenstaande en andere criteria gekozen voor het scenario zoals uitgewerkt in het document, met verwerking van de benoemde aanpassingen op basis van de consultatiereacties.

Niet uitgesloten wordt dat, in de loop der tijd, op basis van dezelfde criteria de keuze zou vallen op een ander scenario. Indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven dan communiceert de NBA daarover tijdig.

Hoe verhouden de gemaakte keuzes zich tot de (verwachte) vereisten in andere Europese landen?

In de meeste Europese landen wordt naar verwachting een voorgeschreven curriculum verplicht, gebaseerd op een aantal uren verplichte scholing. Dit varieert van 40 uur over een periode van 3 jaar, tot 90-120 uur voorafgaand aan de eerste assurance-opdracht.

Het NBA-voorstel wijkt hiervan af door niet te kiezen voor een verplicht curriculum, maar nadere vereisten vast te stellen die een accountant dient te bezitten om CSRD-assurance af te geven. Daar is met drie redenen voor gekozen:

1. Het Nederlandse stelsel van permanente scholing is gebaseerd op een ontwikkeling van de beroepsprofessional, gebaseerd op eigen leerdoelen, en reflectie op de leerervaring. Daarbij past een stelsel van competenties beter dan een verplicht curriculum met een one size fits all aanpak;
2. In de Nederlandse praktijk zijn veel kantoren al gestart met aanvullende scholing voor accountants die CSRD-assurance willen gaan verlenen. Daarom kan met deze competentieset op basis van de huidige al opgedane kennis gericht geschoold worden op competenties die niet eerder zijn behaald;
3. Uit onze gesprekken met accountants blijkt dat niet elke accountant voornemens is CSRD-assurance te verstrekken. Verplichte scholing van het hele beroep is daarom wat ons betreft niet noodzakelijk.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp
Postbus 242
2130 AE Hoofddorp

T 088 4960 301
E nba@nba.nl
I www.nba.nl